

Dr. PERO SUDAR, POMOĆNI BISKUP VRHBOSANSKI:

O ODLASKU SU ODLUČILI DRUGI, O POVRATKU ĆEMO MI SAMI

str. 2-3

CROATIAN INFORMATION CENTRE

HRVATSKI INFORMATIVNI CENTAR

Dom i svijet

ZAGREB/FRANKFURT, 13. ožujka 2000. - BROJ 287

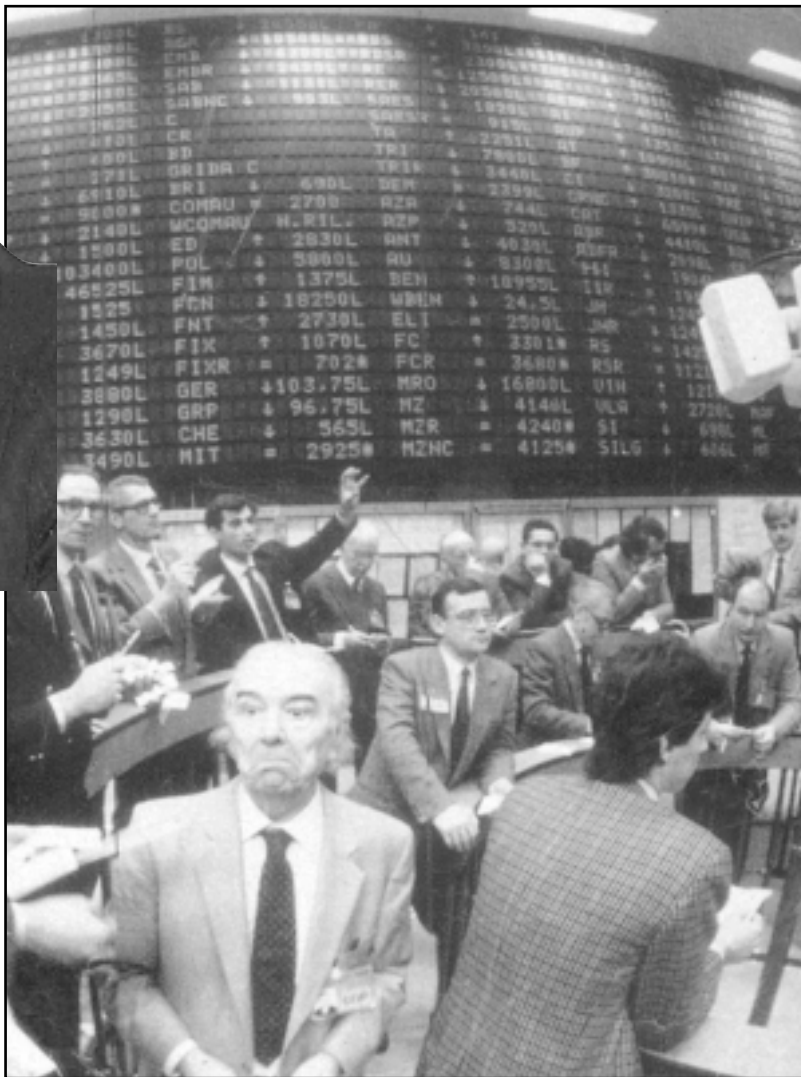
www.hic.hr/dom

Slavko Linić: Ove će godine prioritet vraćanje dugova, a onda slijedi razvoj

ŠTO PODUZETNICI MOGU OČEKIVATI OD PROGRAMA KOJI JE NAJAVILA VLADA

Ove će godine vraćati dugove, a u nekoliko sljedećih očekuje se razvoj - tako bi se otprilike moglo sažeti predstavljanje proračuna i gospodarskoga programa Vlade na Danu poduzetnika 2000., koje je obrazložio potpredsjednik Vlade zadužen za gospodarstvo Slavko Linić. Ovakav bi stav, da je izrečen samo prije mjesec dana, zvučao kao pesimizam, a

Gospodarstvo treba osloboditi visokih poreznih nameta

MANJE ETATIZMA - VIŠE POTICAJA

danas ga privrednici tumače kao blagi optimizam. Naime, iz svega je vidljivo da je proračun kompromis između želja, predizbornih obećanja i stvarnih mogućnosti. Umjesto najavljenoga proračuna u vrijednosti između 45 i 46 milijardi, kako bi se smanjila javna potrošnja i rasterećilo gospodarstvo na kraju se završilo s brojkom od 48,3 milijarde kuna, što je smanjenje za jedan posto. Iako Vlada ističe da su razlog tomu

prije svega obveze za koje nisu znali, dio ekonomista misli da je to dijelom i zbog trzavica između ministarstava jer su mnogi ministri bili nezadovoljni visinom iznosa predviđenog za njihova ministarstva. Primjerice, ministar obnove Radimir Čačić je čak izjavio da mogu slobodno ukinuti njegovo ministarstvo ako ne povećaju sredstva.

Nastavak na str. 2-3

Hrvatska, bez obzira na svoje prirodne resurse i dotok kapitala u turizmu te simpatije koje trenutačno prema njoj pokazuje Europa, ne smije sama sebi prilijepiti etiketu nestašnoga i rastrošnoga europskog djeteta. Mora pokazati ozbiljnost da se uhvati u koštac sa svim problemima unatoč tomu što će na kraći rok to biti nepopularno

Uvodnik

UZ IZRICANJE SKANDALOZNO VISOKE KAZNE GENERALU BLAŠKIĆU

Pale haaške maske

Četrdeset i pet godina zatvora kazna je koju je generalu Hrvatskoga vijeća obrane Tihomiru Blaškiću odredilo prvostupanijsko vijeće Suda za ratne zločine počinjene na tlu bivše Jugoslavije. U presudi nije bilo dokaza da je Blaškić naredio ili izvršio bilo koje djelo koje podliježe krivičnoj odgovornosti ratnih zločina, zločina protiv civilnoga pučanstva ili humanitarnoga prava. On je bio zapovjednik koji je organizirao borbene akcije. U akcijama su djelovali vojnici podređenih mu postrojba, a i posebne postrojbe kojima nije zapovijedao. Blaškićeva subjektivna odgovornost nije dokazana. Njegova je odgovornost objektivna i zato je kazna drakonska.

Blaškiću sud stavlja na teret da nije, nakon što je saznao da su zločini počinjeni, poduzeo temeljitu istragu o tomu i da počinitelji nisu nikada kažnjeni, premda je on to morao učiniti. Blaškić je pak već u tijeku suđenja kao protutežu toj optužbi, javno u sudnici, pred sudskim vijećem odgovorio kako se ispričava u svoje ime svim žrtvama i njihovim najbližim rođacima. A kako je mogao narediti istragu vojnicima kojima nije bio zapovjednik, sud nije objasnio!

Kazna od 45 godina zatvora je iznimno duga. Sada je besmisleno spekulirati je li to zapravo doživotna ili »softly« smrtna kazna. Blaškiću je sada nešto manje od četrdeset godina života. Ako bi izdržao cijelu kaznu, imao bi osamdeset i pet! Iako je broj godina zatvora drastičan, određena vremenska kazna zapravo je najava da će se u - već najavljenom žalbenom postupku na zahtjev obrane - govoriti o mogućem smanjenju vremenske, a ne o preinaki doživotne ili smrtno kazne. U pravu je ta nijansa važna jer je lakše smanjiti jednu kaznu nego preinčiti iz jedne u drugu vrstu.

Zašto se može spekulirati o drugostupanijskom smanjenju kazne? Prije svega zato jer je optužba u cijelom »slučaju Blaškić« od početka optuženika i njegovu osobnu krivnju stavljala u drugi plan, a sudilo se politički podjele Bosne i Hercegovine na temelju sporazuma Milošević - Tuđman u ožujku 1991. godine. Sve ostalo, pa i Blaškićeva uloga, bilo je izvršenje te politike.

Blaškićeva obrana ni u jednom trenutku četverogodišnjega prvostupanijskog procesa nije porekla pogubnost promašene ideje o podjeli Bosne i Hercegovine. Međutim, isto tako niti jednom nije bio iznesen dokaz da je Hrvatska vojska bila na području sjeverno od Prozora, odnosno Rame, a kamo li da je došla do Lašvanske doline gdje su djelovale postrojbe pod zapovjedništvom Tihomira Blaškića. Ako je i bilo pripadnika Hrvatske vojske, to su bili časnici koji su prije toga bili u postrojbama Hrvatske vojske, a potom se vratili braniti kućni prag u postrojbama Hrvatskoga vijeća obrane bosanskih Hrvata.

U svakom slučaju, prvostupanijska presuda Tihomiru Blaškiću od gotovo pola stoljeća zatvora ljudski je šok za njega i sve njemu bliske. Mnogo je opasnije što se sud okliznuo na jednom od temeljnih pravila demokratskih svjetonazora. Sud je sudio jednoj politici a ne pojedincu za njegova djela. Sud je s tih Blaškićevih 45 godina zatvora osudio jednu politiku.

Time je na kraju dvadesetoga stoljeća ponovno kolektiviziran hrvatski grijeh i bačena anatema na hrvatski narod, umjesto da sud inkriminirana djela individualizira po starom pravilu, još od rimskoga prava, da »svaki zločin ima ime i prezime«. Blaškić je osuđen kao objektivno odgovoran za nečija tuđa djela i dugogodišnja kazna ostavlja mu životnu traumu, ali Sudu u Haagu veliki biljeg da nije sudio čovjeku nego sustavu, da se tim opasnim presedanom odmaknuo od uloge sudstva neovisna od politike.

Drugostupanijskim procesom svi će sudionici imati mogućnost ispraviti te kobne pogreške. Ostaje gorak osjećaj da je - kakva li apsurdna - osuđen krivi čovjek, časnik koji nije bio umiješan u ratne zločine, a odgovoran je za njih. Kako li se sada, kada je jedna časna ljudska sudbina zapečaćena, osjećaju svi oni koji su - to je na sudu dokazano - bez Blaškićeva znanja počinili dokazane ratne zločine zbog kojih je on kažnjen? Imaju li snage i oni i skandalozno sudsko vijeće priznati svojoj savjesti da njihovom krivnjom jedan časnik sjedi u tamnici. I na kraju, kolike će kazne onda dobiti - ako se ikada pojave na sudu - pravi zacetnici i realizatori genocida?

Andjelko Perinčić

U OVOM BROJU:

POVRATNICA dr. MARICA ČUNČIĆ, VIŠA ASISTENTICA U STAROSLAVENSKOM INSTITUTU:

Djelo nadahnuto domoljubljem i istraživačkim duhom

ŠTO JE MEĐUNARODNA ZAJEDNICA PORUČILA PROŠLOTJEDNIM PROGLAŠENJEM DISTRIKTA BRČKO:

Moguć je i povratak i suživot

HRVATSKA ŠKOLSKA ZAKLADA IZ SAD-a RASPISALA NATJEČAJ ZA STIPENDIRANJE STUDENATA U HRVATSKOJ.

Kandidati iz svih krajeva Hrvatske

JE LI REAKCIJA SVIJETA NA ULAZAK HAIDEROVA FPO-a U AUSTRIJSKU VLADU DOKAZ DA ĆE U BUDUĆNOSTI MEĐUNARODNA ZAJEDNICA ŽESTOKO REAGIRATI NA UNUTARNJOPOLITIČKE »GAFOVE« U MALIM DRŽAVAMA?

BURA OKO AUSTRIJE I BONACA OKO HRVATSKE?

Nakon parlamentarnih i predsjedničkih izbora Hrvatska je, po svemu sudeći, bliža nego ikad pregovorima za Sporazum o suradnji s EU-om. Procjena je to Bruxelleskih dužnosnika nakon serije pohvala na račun nove hrvatske vlade odaslanih posljednjih tjedana s mnogih međunarodnih foruma.

EU ne skriva da želi vidjeti Hrvatsku u svom okrilju, a Hrvatska se tamo želi naći. Hrvatske su vlasti svjesne očigledno visokih kriterija koje EU postavlja pred Hrvatsku, ali su, s druge strane, u svakom slučaju više nego zadovoljne da su vrata za dijalog Zagreba s Bruxellesom napokon otvorena.

Sankcije dojučerašnjoj uzdanici

Uspješni start nove hrvatske vlade ojačao je hrvatsku poziciju prema vani. Drugim riječima, od bure oko Hrvatske na međunarodnoj sceni, Hrvatska je na najboljem putu da u njoj i oko nje zavlada bonaca. Zapušu li povoljniji vjetrovi, Hrvatska bi u drugoj polovici godine mogla započeti pregovore o suradnji s Europskom unijom. Sve će, ipak, ovisiti uglavnom o njoj samoj i stupnju ispunjenja preuzetih međunarodnih obveza na koje se je obvezala Hrvatska vlada.

I dok na jednoj strani Hrvatska postaje miljenicom europskih političara, na dru-

Austrijanci su zabrinutiji za radna mjesta nego za sankcije EU-a

Zapušu li povoljniji vjetrovi, Hrvatska bi u drugoj polovici godine mogla započeti pregovore o suradnji s Europskom unijom. Sve će, ipak, ovisiti uglavnom o njoj samoj i stupnju ispunjenja preuzetih međunarodnih obveza

goj strani - od prije samo mjesec dana - »rejtung« nama prijateljske Austrije u Bruxellesu je naglo opao.

Naime, nakon ulaska Slobodarske stranke (FPO) desničarskoga populista Jörga Haidera početkom veljače u novu austrijsku vladu, odnosi u ožujku dolaze na točku zamrzavanja. U strahu od širenja unutrašnjega ekstremizma, EU je panično i bez mnogo razmišljanja »prišla« Austriji, svojoj dojučerašnjoj uzdanici i uzoru, »fašistički bedž« i političke sankcije. Ova, po mišljenju mnogih ozbiljnih promatrača, pretjerana (re)akcija EU-a pokazala se kontraproduktivnom izazvavši buru negodovanja uvrijeđenih - i povrijeđenih - austrijskih građana. I nagli porast broja euroskeptičara. Jer većina od 27 posto »malih« običnih ljudi koji su glasovali za Haidera samo zato što su protiv bezdušne »globalizacije« zasigurno nisu nacisti, već obični nezadovoljni smrtnici željni promjena.

Oprez Hrvatske

U tom smislu Europljani koji su zamrznuili odnose s Austrijom ne bi trebali bježati od istine da su i oni sukrovci - iako neizravno - da se Austrija i još neke druge europske zemlje okreću populističkoj desnici. Kako »zemljotres« u Austriji ima i općeeuropsku dimenziju, na EU je da se upita - zašto su Austrijanci nezadovoljni?

Ljudi se boje da će njihove plaće i uštedevine izgubiti dio vrijednosti. Građani osim toga primjećuju da država nema više novca, da porezi i troškovi rastu, a nezaposlenost

se povećava. Broj stečajna, osobito u privredi, stalno raste. Mnogi su ljudi zatrašeni zbog mogućega gubitka radnoga mjesta. Svemu tome treba pridodati zasićenost mnogih Austrijanaca politikom bivše velike koalicije u kojoj su se socijaldemokrati i demokršćani često svadali i međusobno blokirali. To opće nezadovoljstvo političkim i gospodarskim (ne)prilikama te povećan gnev protiv vladajuće koalicije, koja nije bila kadra riješiti životna pitanja običnih ljudi, približila je birače Haideru koji je svojim populističkim stavom »Više brige za Austrijance« osvojio biračku bazu i izbore.

Dakako da ovaj spor koji je nastao u odnosu Austrije s EU-om ne bi smio imati nikakve negativne posljedice na Hrvatsku. Uz svu zabrinutost EU-a, nova hrvatska vlada nema - bar zasad - razloga da ne nastavi i dalje pozitivno razvijati dosadašnje izvrsne odnose Hrvatske i Austrije. Jer Hrvatska je također svjesna nužnosti poštovanja volje austrijskoga naroda i izbornoga rezultata.

Možda najslikovitije o odnosima na relaciji Zagreb - Beč govori izjava hrvatskoga ministra vanjskih poslova Tonina Picule: »Austriju doživljujemo kao susjednu zemlju. Ne možemo zaboraviti da je u posljednjih desetak godina Austrija vrlo često pomagala Hrvatskoj u afirmaciji na međunarodnoj sceni. Ne želimo dovesti u pitanje kontinuitet dobrih odnosa s Republikom Austrijom, no događaji koji su izazvali iznimno zanimanje za austrijsku unutarnjopolitičku scenu svjedoče da više ne postoji izdvojenost unutarnje politike neke zemlje i da unutarnjopolitička zbivanja koja odudaraju od standarda, čak i u maloj zemlji, mogu odmah izazvati lančane međunarodne reakcije. Mi ćemo i dalje vrlo pažljivo promatrati što se događa u Austriji i na relaciji Bruxelles - Beč«.

Snježana Herek

ŠTO PODUZETNICI MOGU OČEKIVATI OD PROGRAMA KOJI JE NAVEŠTA VLADE

Nastavak sa str.1

Vlada je nakon utvrđivanja stanja u državnim kasi i upoznavanja sa svim obvezama koje je čekaju u ovoj godini svjesna da je pred njom mukotrpan posao balansiranja na oštrocijnoj - između socijalnoga revolta i punjenja proračunskih prihoda. Država će ove godine morati podmiriti petnaest milijarda duga. Vanjski dug je devet milijarda dolara, a kako je istaknuo Linić, od petnaest milijarda kuna izdanih državnih jamstava u protekle tri godine na teret državnoga proračuna past će oko deset milijarda. Razliku od nekoliko milijarda morat će se nabaviti novim zaduživanjem ili privatizacijom državne imo-

vine. Cijeli problem i jest u tome da je Hrvatska prisiljena kapitalne prihode upotrijebiti za tekuću potrošnju, što je najveća strukturalna boljka naše ekonomije. Ovakav postotak udjela javne potrošnje (šezdeset posto) ne bi u kratkoročnom periodu izdržala ni mnogo jača i zdravija gospodarstva. S druge strane, višegodišnje funkcioniranje privrede prilagođene ovakvom proračunu nemoguće je drastičnije promijeniti samo potezom pera jer bi to izazvalo još veći kaos i potreze.

Zbog pomanjkanja sredstava u državnoj kasi morat će se odgoditi mirovinska i zdravstvena reforma bez kojih nema razvoja na dulji rok. Isto tako, visok udio javne potrošnje dokaz je mo-

Problem i jest u tome da je Hrvatska prisiljena kapitalne prihode upotrijebiti za tekuću potrošnju, što je najveća strukturalna boljka naše ekonomije. Ovakav postotak udjela javne potrošnje (šezdeset posto) ne bi izdržala ni mnogo jača i zdravija gospodarstva

Ostat će čvrst tečaj kune

O PREPREKAMA I MOGUĆNOSTIMA POVRATKA IZBJEGLICA IZ BIH ZA »DOM I SVIJET« GOVORI dr. PERO SUDAR,

OPSTANAK U BIH NAJVEĆI JE NAKON

Bosna i Hercegovina u najbližoj budućnosti kani vratiti u svoje domove 2,3 milijuna protjeranih ljudi. Iskustvo pokazuje da ratne migracije nikada u cijelosti ne vraćaju protjerane, no cilj je godinama u BiH izgledao nedostižan kao da se nalazi pred početkom ostvarenja. Neminovnost sve više dozrijeva u glavama i »mišicama« domaćih političara i svjetskih moćnika.

Zatekli smo se na jednom od agitacijskih susreta, sračunatih na poticanje povratka, koji je s BiH izbjeglicama u Zagrebu imao pomoćni biskup sarajevski msgr. dr. Pero Sudar. Zamolili smo msgr. Sudara za njegovo viđenje ove problematike i pojašnjenje faze do koje su došle pripreme za povratak.

●**Ubraja li se u Vašu inozemnu pastvu i skupina izbjeglih Hrvata iz BiH u Hrvatskoj čija većina članova živi u iznimno teškim uvjetima?**

-Govor o hrvatskoj inozemnoj pastvi ne odnosi se na prognane i iseljene Hrvate katolike iz Bosne i Hercegovine u Hrvatskoj. Njih, zbog puno razloga, ne tretiramo dijelom hrvatske inozemne pastve. Crkva u Bosni i Hercegovini te ljude s jedne strane i dalje smatra svojim i stoga im se u svakoj prigodi obraća. S druge strane zna da su Hrvati iz BiH izbjegli u Republiku Hrvatsku među svojim i ne može i ne želi se prema njima odnositi kao prema Hrvatima katolicima u drugim zemljama. Mi iz Bosne i Hercegovine zahvalni smo državnim vlastima i Crkvi u Republici Hrvatskoj za sve što su učinili i čine u prihvaćanju i brizi za naše ljude. Na ove iskrene osjećaje priznanja i zahvalnosti pada poneka sjena zbog nastojanja dosadašnje državne vlasti da te ljude trajno zadrži u Republici Hrvatskoj, ali i zbog nekršćanskog odnosa pojedinih svećenika prema našim izbjeglicama i prognanicima.

●**Kakva je preporuka crkvenog vrha svećenika i redovnicima glede povratka i što podrazumijeva program na osnovi kojega Crkva poziva na povratak, ne samo u vjerskom i moralnom smislu nego i kao praktičan oslonac**

U BiH ima puno pametnih i sposobnih ljudi kojima je draga njihova rodna gruda i njihov hrvatski narod i koji nisu spremni pogađati se ni sa kim kada je riječ o temeljnim interesima našega naroda. Ako Hrvati žele povratak, trebaju prepoznati takve među sobom i dati im svoje povjerenje na izborima

povratnicima?

-Katolička crkva u Bosni i Hercegovini trudi se tijekom agresije i rata, a i u ovom vremenu porača svim se silama trudi, pomoći ugroženom čovjeku ali, posve je razumljivo, katolicima prije svih. U toj želji i nastojanju su njezine mogućnosti ograničene na ono što dobije od drugih. Svijet, prije svega europske zemlje, koji je pomagao da ljudi tijekom rata ne pomru od gladi, sve je više, na žalost krivo, uvjeren da ta vrsta pomoći više nije potrebna. Stoga pomažu još samo velike međunarodne i jake nevladine ustanove koje svoju pomoć podređuju ostvarenju političkih ciljeva.

Nedobronamjernost prema Crkvi

One, međutim, ne pomažu ni Crkvi ni puku

Kriva je i posve pogubna računica da će Hrvatska demografski ojačati preseljenjem Hrvata iz BiH. Našim konačnim odlaskom iz ove zemlje prestaje kontinuirani višestoljetni priliv iz BiH u demografski ugrožene krajeve Hrvatske, a u narodu eskalira potreba uzmicanja prema Zapadu

preko Crkve. Kako razumjeti, primjerice, praksu da međunarodne, a i mnoge crkvene humanitarne ustanove, obnavljajući porušene obiteljske kuće nisu spremne u svoj program uključiti i kuću u koju bi se s ostalim prognanicima dotičnoga mjesta trebao vratiti prognani svećenik? Kao da on nije čovjek i kao da on nema ljudsko pravo na povratak. Te ustanove, uglavnom, vode i zastupaju ljudi socijalističkoga političkog pogleda na svijet, koji zadiru od Crkve kao takve a onda i od svega i svih koji imaju veze s Crkvom. Oni donose predrasude

i povijesno iskustvo iz svojih zemalja i provode ih u djelo u Bosni i Hercegovini te time izravno postavljaju zapreke na putu do cilja kojem bi nas, kako tvrde, željeli voditi. Bojim se da je i zbog toga hrvatsko katoličko pučanstvo u ovoj zemlji pod svojevrsnim embargom kada je u pitanju pomoć! Crkva u takvim okolnostima za povratak ne može učiniti ništa mnogo više do moralne potpore i dizanja svoga glasa protiv nepravde. Međutim, to joj ne može i ne smije biti razlogom da svoje vjernike ne upozorava na povratak kao način njihova ljudskog, moralnog, vjerničkog i narodnog odupiranja zlu koje im je namijenjeno. To je, zapravo, njezina prvotna zadaća.

●**Što smatrate najvećim preprekama povratka?**

-Iako bolno osjećam da je nepravdno daytonsko rješenje kojim je Bosna i Hercegovina podijeljena, gotovo nepremostiva psihološka prepreka za Hrvate da se, primjerice, vrata u Posavinu koja je dodijeljena tzv. Republici Srpskoj, ipak mi se čini da je glavna prepreka povratku općeprihvaćeno uvjerenje kod Hrvata da Bosna i Hercegovina nije naša i da se za naš opstanak u njoj nije vrijedno žrtvovati. Ova prepreka svim drugim razlozima i strahovima daje dodatnu težinu.

Ja sam ponavljao i ponavljat ću da je opstanak Hrvata u Bosni i Hercegovini najveći interes hrvatskoga naroda nakon stjecanja samostalnosti Republike Hrvatske. Kriva je i posve pogubna računica da će Hrvatska demografski ojačati preseljenjem Hrvata iz BiH. Našim konačnim odlaskom iz ove zemlje prestaje kontinuirani višestoljetni priliv iz BiH u demografski ugrožene krajeve Hrvatske, a u narodu eskalira potreba uzmicanja prema Zapadu. Ako, i kada, to shvati i prihvati državno i crkve-

MANJE ETATIZMA - VIŠE POTICAJA

Vlada će pokušati izbjeći ovakve prizore

U privredi treba ostaviti novac

nopolizacije i etatizacije nad tržišnim gospodarstvom, a potvrđeno je kroz povijest da je država uvijek najgori poduzetnik. Tako nadzirano tržište uz visoka porezna opterećenja samo po sebi je najbolji put u recesiju. Nova vlada se tako našla u nezavidnoj situaciji. S jedne strane, dužna je izvršiti predizborna obećanja i dogovore sa sindikatima, koje je potpisala još bivša vlada, o povećanju plaća u javnom sektoru ove godine za dvanaest posto, a s druge, trošenje kapitalnih prihoda za tekuću potrošnju na dulji rok bi je umjesto kreatora politike razvoja mogla pretvoriti u stečajnog upravitelja. Nije dobro živjeti iznad stvarnih mogućnosti.

Kratkoročno se mogu ostvariti neki efekti kada zbog

potrošnje stanovništva poraste potražnja pa se to odrazi i na DBP, ali poslije se to reflektira višestruko negativno jer je taj novac umjesto u otvaranje novih radnih mjesta i stvaranje dobara u Hrvatskoj potrošen na kupnju robe, najčešće iz inozemstva. Zbog toga je, kako je nedavno rekao Romano Prodi, predsjednik Europske komisije, ekonomijama istočne Europe prije

svega potrebna promjena u mentalitetu i u glavama ljudi odgovornih za ekonomsku politiku, a nakon toga treba poslati novac.

Kada je bivši njemački kancelar Helmut Kohl odobrio Rusiji pomoć od deset milijarda dolara, šef savezne njemačke banke Hans Tiet-

mayer mu je poručio da je to isto kao da ih je uzeo u vreću i bacio u Rajnu. Najprije pokažite svoju kvalitetu i sposobnost da izbjegavate rizike, a onda ćemo doći i mi sa kapitalom - takav je stav i zapadnih bankara i poslovnih ljudi u većini gospodarstava u istočnoj Europi.

Hrvatska, bez obzira na svoje prirodne resurse i dotok kapitala u turizmu te simpatije koje trenutačno prema njoj pokazuje Europa, ne smije sama sebi prilijepiti etiketu nestašnoga i rastrosnoga europskog djeteta. Mora pokazati ozbiljnost da se uhvati u koštac sa svim problemima bez obzira na mogućnost da na kraći rok to ispadne nepopularno.

Izbjegavanje rizika

Kada jednom gospodarstvo stane na zdrave temelje i pruži šanse poduzetnicima, kapital će doći i bez poziva. Na tom tragu se mogu tumačiti i neke mjere za ovu godinu koje je najavila Vla-

Kada jednom gospodarstvo stane na zdrave temelje i pruži šanse poduzetnicima, kapital će doći i bez poziva. Na tom se tragu mogu tumačiti i neke mjere za ovu godinu koje je najavila Vlada

da, a koji mogu zanimati i sve poduzetnike iz iseljeništa. Bez obzira na iskazanu dobru volju da se nešto napravi, sve mjere koje je najavila Vlada manje-više su kozmetičke naravi. Promjene se svode na uzimanje novca iz jednoga sektora i davanje drugome. Je li razlog tomu strah da se ne izazovu jači potresi, koji bi se odrazili i na političku stabilnost, ili pak nedostatak kreativne vizije kako gospodarstvo dovesti u razvojne vode, ne može se točno ocijeniti. Hrvatska treba ekonomske vizionare koji će u kratkom razdoblju u potpunosti promijeniti gospodarsku sliku onako kako je to u Americi sredinom osamdesetih napravio Friedman ili Sachs u Izraelu. Ako je cilj svake ekonomije (prema definiciji) da iz postojećih resursa stvori što više novih dobara, onda, s progresivnog motrišta gledano, može se reći da su nužne radikalnije mjere.

Željko Rebić

Porezna rasterećenja

U želji da privuče što više stranoga kapitala, Vlada je najavila mnoga porezna rasterećenja koja zanimaju i potencijalne ulagače iz iseljeništa. Na Danu poduzetnika potpredsjednik vlade Linić je rekao da će već ove godine biti donesen zakon o smanjenju poreza na dobit sa 35 na 20 posto. Neće se oporezivati reinvestirana dobit, a povećat će se porezno rasterećenje i u oporezivanju dohotka te uvesti selektivna stopa oporezivanja. Sam rad će pojeftiniti, ali se neće smanjivati plaće osim u državnom sektoru pet posto (prema prijedlogu). Smanjenje PDV-a sa 22 na 17 posto ostavljeno je za sljedeću godinu.

POMOĆNI BISKUP VRHBOSANSKI

INTERES HRVATSKOGA NARODA STJECANJA NEOVISNOSTI RH

no javno mnijenje, prije svega u Republici Hrvatskoj, počeo će se stvarati preduvjeti uklanjanja bezbroj drugih prepreka našem mučnom ali mogućem povratku u Bosnu i Hercegovinu.

Potrebno nam je zalaganje vlasti u objema državama

●Tko bi mogao objediniti kratkotrajne povratničke napore, a tko ponuditi i voditi globalni program povratka?

-Svaki pokušaj promicanja potrebe povratka i povratka makar starih i bolesnih, kojih više ni rođena djeca neće, korak je na putu povratka čiju veličinu i važnost zasigurno zasad ne možemo dokučiti. Sve ove godine bilo je vrlo

Danas hrvatska vlast poziva izbjegle Srbe da se vrate u svoje domove. Protiv interesa je hrvatskoga naroda istovremeno ne tražiti ostvarenje uvjeta povratka prognanih i izbjeglih Hrvata u Posavinu, Banju Luku i središnju Bosnu jer je riječ o zakonu spojenih posuda. Upravo zato naše teško stanje obvezuje i novu vlast

važno održati živom svijest o potrebi povratka. Međutim, Vi ste u pravu da to nije dovoljno kako bi se povratak u većoj mjeri i dogodio. Da bi se izbjegli Hrvati u Bosnu i Hercegovinu vratili u broj koji će jamčiti naš opstanak u ovoj zemlji, potrebno je posvemašnje i nedvosmisleno zalaganje hrvatske vlasti u objema drža-

vama. Nije moralno zaboraviti da je pitanje položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini cijelo posljedično desetljeće rješavano prije svega po mjeri i potrebi Republike Hrvatske. Zna se dobro da su Posavina i središnja Bosna prestale biti našim interesom da bi neki krajevi u Republici Hrvatskoj postali više »hrvatski«. Danas

hrvatska vlast poziva izbjegle Srbe da se vrate u svoje domove. Protiv interesa je hrvatskoga naroda istovremeno ne tražiti ostvarenje uvjeta povratka prognanih i izbjeglih Hrvata u Posavinu, Banju Luku i središnju Bosnu jer je riječ o zakonu spojenih posuda. Upravo zato naše teško stanje obvezuje i novu vlast. A i kad razloga ove vrste ne bi bilo, zar bi se mogla nazvati vlast u Republici Hrvatskoj hrvatskom ako bi, iz obzira prema međunarodnoj zajednici, koja očito štiti svoje interese a ne prava pojedinaca i naroda, ili pak iz sebičnih interesa, ostavila Hrvate u Bosni i Hercegovini njihovoj tragediji?

Mijenjati političare koji su protiv povratka

Sve ovo ni za dlaku ne umanjuje odgovornost hrvatskih dužnosnika u BiH. Ako oni nisu spremni promijeniti svoj odnos prema povratku naroda koji predstavljaju, a narod se želi vratiti, ostaje mu mogućnost na izborima promijeniti njih. Sve vrijeme rata i poraća zajednicu prognanih Hrvata Bosne i Hercegovine su predvodili i zastupali ljudi koji su se javno zalagali protiv povratka jer su tako »tražili globalni interesi hrvatskoga naroda«. U BiH ima puno pametnih i sposobnih ljudi kojima je draga njihova rodna gruda i njihov hrvatski narod i koji nisu spremni pogađati se ni sa kim kada je riječ o temeljnim interesima našega naroda. Vjerujem da bi znali naći načina kako ujediniti i povezati sve pozitivne snage radi našega povratka i opstanka u ovoj zemlji naših pradjedova, ali i naraštaja koji dolaze ili koji tek trebaju doći. Ako Hrvati žele povratku, trebaju prepoznati takve među sobom i dati im svoje povjerenje na izborima.

Ivo Lučić

Napuštanje Bosne bila bi najveća tragedija u 13-stoljetnoj hrvatskoj povijesti

●Prognanici s raspoloženjem prihvaćaju sve pozitivne promjene. Otpori u Banjoj Luci sve su mekši, što je također povoljnija okolnost. Kako s obzirom na sve rečeno vidite mogućnost povratka katolika u svoje zavičaje nakon osmogodišnjeg izbjivanja u BiH?

-Često sam znao reći da su o našem odlasku odlučivali drugi, a o povratku ćemo odlučivati mi sami. Vjerujem da je povratak potreban i moguć. Ako to bude želja i ozbiljno nastojanje upravo spomenutih dužnosnika u vlasti, povratak će se i dogoditi jer je to zahtjev i interes pojedinaca i cjelokupnoga naroda. Držim da bi naše napuštanje ove zemlje bila najveća tragedija koja je u 13-stoljetnoj povijesti zadesila hrvatski narod. Gora i od turskoga zuluma! Napustiti zemlju za koju se stoljećima plaćala najskuplja cijena, u vrijeme kada ona napokon postaje dijelom Europe, bio bi

znak gubitka smisla za vrijednosti bez kojih ni jedan narod ne može računati s budućnošću.

Takvo što ne bi bilo moguće bez prokletstva ni za one koji u prokletstvo ne vjeruju! Ja vjerujem da su patnje prognanih Hrvata, ali i onih koji su uz puno teškoća ostali u svojim domovima, kao i svih nedužnih ljudi ove napačene zemlje, dozorile u blagoslov koji će uroditi povratkom. Vjerujem da će svi kojima je nepravda u tijeku agresije i rata učinjena smoci snage i dati svoj udio u njezinu barem djelomičnom ispravljanju. Preduvjet tako potrebnog oproštenja i trajnog mira koji će ovo stoljetno sukobište polako pretvoriti u susretište jest sloboda povratka svakoga na svoje. To jest bolan i težak put ali je jedini prema budućnosti svih kojima je Bog ovu zemlju darovao za domovinu. Ne mogu i ne želim vjerovati da bi se naš narod odrekao te prilike i iznevjerio takvoj obvezi!

U POVODU RASPISIVANJA NATJEČAJA HRVATSKE ŠKOLSKE ZAKLADE IZ SAD-a ZA STIPENDIRANJE NADARENIH STUDENATA U HRVATSKOJ

KANDIDATI IZ SVIH KRAJEVA HRVATSKE

KRATAK RAZGOVOR S BOŽOM SKOKOM, BIVŠIM STIPENDISTOM ZAKLADE I PREDSTAVNIKOM CSF-a U HRVATSKOJ

Znanjem pripomoci razvoju Hrvatske

●Tko će među kandidatima za ovogodišnju stipendiju imati prioritet?

Prema dosadašnjim iskustvima, očekujemo nekoliko stotina vrlo kvalitetnih prijava. Naravno, CSF još nije u mogućnosti podijeliti veći broj stipendija, stoga će biti nužna stroga selekcija. Među kandidatima s najboljim ocjenama prioritet će imati maturanti iz manjih mjesta te ratom opustošenih područja, djeca iz obitelji s lošijim materijalnim statusom te djeca bez jednog ili obaju roditelja.

Božo Skoko

●Koja studijska područja preferiraju u Zakladi?

-Mislim da nema pravila jer su uvjereni da domovini mogu pomoći svi profili školovanih ljudi. Međutim, prema dosadašnjim statistikama, prednjače studenti medicine, elektrotehnike i ekonomije.

●O kojem je iznosu stipendija riječ?

-Stipendije mogu biti različite s obzirom na to studira li stipendist u mjestu prebivališta i sl. Mogu reći da stipendije nisu visoke. Uz novčani iznos svakako je važna potpora koju zaklada pruža svojim stipendistima i njezina odgojna uloga. Obični studenti, primjerice, ne mogu tek tako doći do američkoga predsjednika!

●Kako se Zaklada financira i tko su njezini donatori?

-Zakladu sponzoriraju Hrvati i Amerikanci s američke zapadne obale. Među njima ima iznimno bogatih, ali i manje dobrostojećih. Povezuje ih želja da pomognu mladoj generaciji u Hrvatskoj. Iznimno su nam, stoga, važni programi povezivanja stipendista s njihovim sponzorima. Dio prikupljenog novca se odvaja na poseban račun kako bi se za izvjesno vrijeme studenti financirali ostvarenim kamatama.

●Koliko je studenata dosad ostvarilo pravo na stipendiju?

-Zaklada je najteže počela objavivati 1993./94. akademске godine. Dosad su, dakle, di-

plomirale tri generacije studenata, odnosno njih dvadeset i petoro. Trenutačno ih još pedesetak studira. Mnogi od naših diplomanata u Hrvatskoj su postavili poslijediplomski studij. Dio ih je angažiran na fakultetima, a dio radi u različitim tvrtkama.

●Buduci da ste i vi diplomant CSF-a, kakve su vaše obveze prema Zakladi nakon studija?

-Moram istaknuti da stipendisti nemaju izričitih obveza prema Zakladi. Njihova je glavna obveza da svojim znanjem

Buduci da Zaklada u domovini nema vlastitu infrastrukturu, na raspolaganje nam se besplatno stavljaju tvrtka »Milenium promocija« koja nam pomaže u kontaktima s javnošću i organiziranju aktivnosti, a imamo veliku potporu i u Hrvatskoj matici iseljenika

priopomognu razvoju Hrvatske, da na mjestima na koja dođu budu korisni drugima. Jednostavno da sebe izgrađuju kao »lidere« koji će za nekoliko godina na različitim područjima voditi Hrvatsku. Pripremamo različite programe kojima ćemo ih okupljati i usavršavati u tom poslanju. U upravi Zaklade smatraju da Hrvatska ima sve mogućnosti za napredak, potrebni su joj jedino kvalitetni kadrovi koji će te mogućnosti i iskoristiti. Nažalost, mladi ljudi se vrlo teško probijaju na odgovorna mjesta u državi. Vjerujem da će se to mijenjati na

njati ne samo Hrvatsku već i cijelu regiju. Međutim, za širenje je potrebno mnogo organizacijskih priprema. Pošto većina stipendista studira u Zagrebu, ovdje najčešće i organiziramo susrete s našim dobročiniteljima iz Amerike. Buduci da Zaklada u domovini nema vlastitu infrastrukturu, na raspolaganje nam se besplatno stavila tvrtka »Milenium promocija« koja nam pomaže u kontaktima s javnošću i organiziranju aktivnosti, a imamo veliku potporu i u Hrvatskoj matici iseljenika.

Z. Šinček i V. Matoković

Zaklada je zamišljena kao pomoć nadarenim a nedovoljno imućnim studentima te kao svesrdna pomoć naših iseljenika nastanjenih u SAD-u domovini, »čime se želi stvoriti visokoobrazovane lidere koji će biti nosioci razvoja mlade hrvatske države«

●Sjedište Zaklade je u San Franciscu. Postoje li planovi širenja i kako Zaklada djeluje u Hrvatskoj?

-U upravi Zaklade od početka se namjeravaju proširiti diljem SAD-a. Koliko će to značiti za mlade u Hrvatskoj, govori jednostavna računica. Ako bi još samo deset gradova stipendiralo svake godine po 20 studenata, bilo bi to za deset godina 2000 dobrih kadrova koji mogu mijen-

●Stvaranje lidera obrazovanjem

Zaklada je utemeljena u gradu San Ramonu, blizu San Francisca, i djeluje od 1991. kada su i potpisani prvi ugovori o stipendiranju studenata. Hrvatska školska zaklada osnovana je na poticaj hrvatskog emigranta Branka Barbira, oca četiriju sinova, menadžera iz San Francisca, pod geslom »Stvaranje lidera obrazovanjem«. Cilj i prvotna ideja nije samo materijalno pomaganje prilikom obrazovanja, što je u današnjim kriznim i potratnim vremenima i te kako važno, pa i presudno, nego i duhovna izgrađivanja tih ljudi kako bi bili »na korist svojem narodu«. Ako u Hrvatskoj budemo imali dobre obitelji, imat ćemo i dobru državu i društvo, govorio je gospodin Barbir još u vrijeme osmišljavanja zaklade. Iako je ideju dugo nosio u sebi i za nju imao veliku potporu prijatelja i poslovnih ljudi, ipak ju je mogao početi realizirati tek s uspostavom hrvatske države devedesetih godina. Tada je za nju pridobio

Čelnici Zaklade: poslovni čovjek Bill Cumbelich, dr. Joseph Cindrich, djelatnik administracije Billa Clinton, Branko Barbir

dovoljno imućnim studentima te kao svesrdna pomoć naših iseljenika nastanjenih u SAD-u domovini, »čime se želi stvoriti visokoobrazovane lidere koji će biti nosioci razvoja mlade hrvatske države«. Naime, svaki od takto obrazovanih dužan je, prema ugovoru o stipendiranju, obvezati se da će poslije završetka školovanja raditi u Hrvatskoj.

●Stvaranje lidera obrazovanjem

Zaklada je utemeljena u gradu San Ramonu, blizu San Francisca, i djeluje od 1991. kada su i potpisani prvi ugovori o stipendiranju studenata. Hrvatska školska zaklada osnovana je na poticaj hrvatskog emigranta Branka Barbira, oca četiriju sinova, menadžera iz San Francisca, pod geslom »Stvaranje lidera obrazovanjem«. Cilj i prvotna ideja nije samo materijalno pomaganje prilikom obrazovanja, što je u današnjim kriznim i potratnim vremenima i te kako važno, pa i presudno, nego i duhovna izgrađivanja tih ljudi kako bi bili »na korist svojem narodu«. Ako u Hrvatskoj budemo imali dobre obitelji, imat ćemo i dobru državu i društvo, govorio je gospodin Barbir još u vrijeme osmišljavanja zaklade. Iako je ideju dugo nosio u sebi i za nju imao veliku potporu prijatelja i poslovnih ljudi, ipak ju je mogao početi realizirati tek s uspostavom hrvatske države devedesetih godina. Tada je za nju pridobio

Susret stipendista s predsjednikom SAD-a Billom Clintonom i prvom damom Amerike Hillary Clinton

bio i pripadnike drugoga i trećega naraštaja američkih Hrvata.

●Natprosječna nadarenost stipendista

Danas Zakladu financira više od tristo donatora, među kojima ima i znatan broj Amerikanaca, a slovi kao jedna od najpoštenijih. Njen rad se uglavnom financira manjim donacijama brojnih dobrotvora hrvatskoga podrijetla, ali i drugih Amerikanaca. Donatori, Hrvati ili nehrvati, među kojima ima bogatih ali i siromašnih, za vrijeme školovanja usko su povezani s onima kojima pomažu. Svaki dobrotvor točno zna kome odlazi njegov novac, koga stipendira, pa se često ta veza između stipendista i donatora vrlo često pretvara u trajna prijateljstva. Većina stipendista su ratni stradalnici, djeca poginulih branitelja i djeca siromašnih obitelji. Pritom se vodi računa da se kandidati biraju iz svih krajeva Hrvatske, a ne određene ili privilegirane regije, kao i iz Bosne i Hercegovine. Gotovo je i nepotrebno reći da rijetko tko od takvih ne ispunjava uvjete, jer su svi odreda natprosječno nadareni i rijetko tko od njih pozna manju ocjenu od četvorke. Osim izvrsnih rezultata u školovanju stipendisti su uključeni i u dobrotvorni rad pa se izgrađuju i kao osobe potpuno spremne udovoljiti visokim zahtjevima života.

A. Tunjić

Svećane večere za stipendiste održavaju se svake godine

NIKOLINA ERAKOVIĆ, STIPENDISTICA CSF-a
Izvrstan način pomoći Hrvatskoj

Upravo privodim kraju svoj studij ekonomije na zagrebačkom Sveučilištu. Buduci da se u Americi na studiju propagira praktično iskustvo, već dugo uz fakultet i radim u svojoj struci u tvrtki »Magma«.

Neizmijemo mi je drago što sam bila stipendistica CSF-a. Osim materijalne pomoći koja mi je bila neophodna za studiranje, to je i golemo životno iskustvo. Zahvaljujući našim dobročiniteljima, osobito mome sponzoru Robertu Battonovichu, boravila sam u Kaliforniji, a primio me je i američki predsjednik Bill Clinton, koji podržava rad zaklade i ovakav način ulaganja u Hrvatsku. Upoznala sam mnogo stipendista iz svih dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Sudjelovala sam u različitim dobrotvornim aktivnostima. U budućnosti ću nastojati pomoći drugima kao što je zaklada pomogla meni. Mislim da je ovakav način pomaganja Hrvatskoj jedan od najpotrebnijih oblika pomoći jer su mladi upravo budućnost Hrvatske! (V. M. i Z. Š.)

ŠTO JE MEĐUNARODNA ZAJEDNICA ŽELJELA PORUČITI GRAĐANIMA BIH PROŠLOTJEDNIM PROGLAŠENJEM DISTRIKTA BRČKO

POSTOJI PRILIKA ZA POVRATAK I UBRZAN RAZVOJ

Sredinom prošloga tjedna u nazočnosti visokih predstavnika međunarodne zajednice službeno je proglašen Distrikt Brčko. Nakon više godina rata, a potom i neizvjesnosti za sudbinu grada koji mnogi drže ključem rata i mira u BiH, Brčko je u složenoj državnoj konstrukciji Bosne i Hercegovine dobilo svoju malu federalnu jedinicu izravno podređenu samo volji svojih građana, državnom vrhu i naravno, međunarodnim nadzornicima.

Dogradonačelnik Ivan Kardačević (NH): Obećana nam je financijska potpora za obnovu kuća

Od »osobnih« podataka navedimo da Distrikt zauzima prostor općine Brčko iz 1991. godine, da ima samo grb i zastavu Bosne i Hercegovine te da potire granice entiteta, tj. ratne rezultate. Vlast u Distriktu je izgrađena po uzoru na predsjednički sustav: izvršna vlast dana je u ruke gradonačelniku, čiju funkciju obnaša Siniša Kisić (SPS), zakonodavnu vlast predstavlja Skupština Distrikta, na čijem je čelu Mirsad Dapo (SDP), dok je treći stup sudska vlast, koja još nije ustrojena. Treba reći da su policija i uprava prihoda izravno podređene Skupštini te da na njih gradonačelnik nema utjecaja. To je preslika Daytonskoga sporazuma, prema kojemu su

ravnopravna tri konstitutivna naroda, tri jezika i dva pisma.

Ivan Krdelj (NH), koji je na dužnosti dogradonačelnika najviše rangirani hrvatski političar u Distriktu, ističe da je značaj novoga ustroja vlasti što je svima zajednično ostvarivanje nacionalnih interesa, ali i mogućnost da »budućede nadvladamo te okove te se počnemo baviti običnim životom građanina i stranke«.

»Za Hrvate je bitno da će Distrikt omogućiti bolje uvjete za povratak i borbu za opstanak na ovim područjima. Jer, ovdje imamo šansu za svoje školstvo, medije, jezik i pismo, što nemamo ni u Federaciji, a osobito ne u Republici Srpskoj, gdje nismo bili priznati kao na-

rod, gdje smo bili građani drugoga reda«, kaže Krdelj.

Hrvati katastarski imaju najviše

Razdioba vlasti temeljila se na aktualnom stanju na terenu, tj. određivanja je prema rezultatima posljednjih lokalnih izbora: primijetjen je obrazac 4:4:2 (Srbi: Bošnjaci: Hrvati), dok je prije rata poredak izgledao: Srbi 20,1 posto, Bošnjaci 44,4 posto, Hrvati 25,4 posto i ostali 9,5 posto.

U okupiranim hrvatskim selima Brčkog - Ulice, Vukšić, Donji Rahić - obnovljen je velik broj kuća, neusporedivo više negoli u Republici Srpskoj: »ratilo se oko 150 obitelji, a za povratak su prijavili svi - oko 400 kuća. Inače, na cijelom bivšem okupiranom području za povratak se prijavilo 2700 povratnika, što je više od 90 posto«, kaže Krdelj.

Na primjedbe kako velik broj Hrvata koji je obnovio kuće još uvijek ostaje u inozemstvu - ekonomska migracija u zemlje zapadne Europe odvade je vrlo izražena - Krdelj odvrća kako je teza da se Hrvati ne žele vratiti vrlo opasna te da na nju često nasjeda i međuna-

rodna zajednica. »Hrvati se imaju pravo vratiti i vjerujem da će se vratiti. Hrvati se moraju što prije vratiti i registrirati za izbore da bi što više sudjelovali u upravljanju Distrikom. Do sada se prijavilo negdje između 16 i 20 posto, dok je u izborima '97. na okupiranom djelu Brčkog izišlo ukupno samo 8,7 posto Hrvat! Slijedeći izborni rezultati bit će temelj određivanja sudjelovanja u vlasti, a skoro održavanje izbora omogućuje da se taj odnos promijeni brzo«, kaže dogradonačelnik Krdelj. Inače, od oko 50 četvornih kilometara prostora, Hrvati su katastarski vlasnici oko 44 posto.

Od ružnog pečeta do lijepog labuda

Na otvorenju Distrikta obećana je financijska potpora koja će omogućiti renoviranje kuća i obnovu infrastrukture. Stvaranje učinkovitih zakona i njihovo provođenje potrebno je za stvaranje klime povoljne za gospodarska ulaganja, kaže Krdelj.

Od nekih najava može se spomenuti da je odobreno osnivanje industrijske zone čija lokacija zauzima 32+80 hektara zemljišta, za

čiju infrastrukturu Ured Visokog predstavnika već traži donacije, čime bi investitori dobili besplatno zemljište. Prema prvim procjenama, za oko dvije godine u tu će zonu biti uloženo oko 75 milijuna maraka i bit će zaposleno oko 1600 djelatnika. Ima razmišljanja da se slobodna carinska zona Arizona i spomenuta industrijska zona proglašaju slobodnom ekonomskom zonom Distrikta, što bi bilo zanimljivo i našim Slavonscima.

Nagomilani podaci sugeriraju da stvari idu ko po loju, što ni izdaleka nije tako. Međutim, kako sugeriraju najbliži suradnici na Distriktu, neće li Brčko iz ružnog pečeta izrasti u lijepog labuda ovisi i o svakom njegovu potomku. Ali i o nama koji čitamo.

Ivo Lučić

Brčko je postalo paradigma srednjih odnosa u budućnosti u cijeloj BiH

Brčko je postalo paradigma srednjih odnosa u budućnosti u cijeloj BiH

Distrikt zauzima prostor općine Brčko iz 1991. godine, ima samo grb i zastavu Bosne i Hercegovine te potire granice entiteta, tj. ratne rezultate. To je preslika Daytonskoga sporazuma, prema kojemu su ravnopravna tri konstitutivna naroda, tri jezika i dva pisma

USJENI CAPITOL HILLA

Baš kad smo povjerovali da će Hrvatska polagano ali sigurno krenuti putem euro-atlantskih integracija, drakonska presuda hrvatskomu generalu Tihomiru Blaškiću u Haagu dovodi u pitanje taj idilični vid hrvatske dugoročne budućnosti. Odluka Međunarodnoga suda za ratne zločine ostavlja je hrvatske političare, kako piše u Slobodnoj Dalmaciji kolega Jović, »konsterniranima, zbunjenima i iznenađenima«.

Zbunjenost najjasnije pokazuju oni koji su u nedavnim izborima preuzeli upravu nad Republikom Hrvatskom. Nesumnjivo je da su i predsjednik Mešić i premijer Račan konsternirani i iznenađeni. Ne ulazeći u pitanje krivice generala Blaškića i objektivnosti Suda, kazna je, kako reče premijer Račan, zaista »preteška«. Uopće ne sumnjam u iskrenost hrvatskih čelnika. Teško da ima Hrvata bilo gdje u svijetu koji nije potresen odlukom haškoga Suda. Za nositelje nove vlasti u Hrvatskoj postavlja se vrlo neugodno pitanje: do koje se mjere postrojiti iza Blaškićeve obrane, odnosno do koje mjere istodobno nastaviti suradnju s međunarodnom zajednicom, dakle i sa haaskim Sudom. Nositelji nove vlasti nisu se slagali s politikom koju je general Blaškić morao zastupati u Bosni i Hercegovini. No, nije osuđen samo Blaškić. Kaznjena je i cijela Hrvatska, osuđen hrvatski narod. Sve to smrdi na, po ljudskim pravima, nedozvoljeno načelo kolektivne krivnje. A u tom slučaju, krivi su i oni koji nisu krivi, dakle i oni koji se nisu slagali s politikom koju je »zastupao« Blaškić. Stavimo ruku na srce: Hrvatska je u nedavnim izborima dobila upravljače po »čefus« međunarodne zajednice. Hrvatski

vina i hrvatskoga naroda koji je ondje konstitutivan i da se samo isticanjem te konstitutivnosti može cjelovita i cjelokupna BiH »spasiti« za Hrvatsku i Hrvate. Kao što mi je prije godinu dana rekao Dražen Budiša: »Nije važno je li hrvatska granica na Drini, važno je da Srbija ne prelazi Drinu«. No, moram reći da sam se nakon presude Blaškiću (koju nisam razumio) osjetio jako neugodno, a i dalje se tako osjećam. Radi li se zaista o zavjeri za uništenje svih nas Hrvata?

SerbNet i Geographic Magazine

Borim se da se othrvam toj napasti, i možda bih mogao ublažiti tvrdnju rekavši da očito postoje neke ne male snage koje to zaista žele i koje to nastoje postići. Kao uvijek kad Hrvatskoj pođe na bolje, te se snage pregrupiraju i polaze u napad. Umjesto da nova hrvatska vlast poradi na poboljšanju života onih koje danas zastupa, bačen im je vrući krumpir Blaškić! To može stvoriti i te kakvu krizu i u potpunosti izbaciti iz kolosijeka planove nove vlade. Ne bih htio biti u njihovoj koži. Gotovo bih rekao, hvala Bogu da nisam u siječnju izabran u Sabor na koalicijskoj listi za dijasporu! A, ipak, nekako, to je i problem svih nas. I mi smo svi u njihovoj koži. Dakle, moramo potražiti, svaki od nas, neki lijek, neko rješenje. Skromno ću ponuditi svoje, nakon što se osvrnem na još jedan primjer.

Kapa dolje Draženu Budiši koji je jedini među vodećim izbornim pobjednicima imao hrabrosti da otvoreno kaže da je Blaškić nevin te Krešimiru Zubaku koji je ustvrdio da Blaškiću krivnja nije dokazana. Ni Budiša ni Zubak ne ubrajaju se među prijatelje politike bivšega hrvatskog vodstva u BiH

glasači to nisu učinili kako bi se omilili toj međunarodnoj zajednici, već stoga jer su željeli promjenu. No sasvim smo sigurno očekivali da će ta zajednica pokazati više razumijevanja za Hrvatsku. Dakle, ni oni koji vjeruju da je Blaškić kriv i da treba biti kažnjen nisu očekivali takvu kaznu!

●Postoji li urota?

Oni koji se nalaze u oporbi jasno napadaju Sud i traže prekid suradnje i okretanje leđa Europi. Kapa dolje Draženu Budiši, koji je jedini među vodećim izbornim pobjednicima imao hrabrosti da otvoreno kaže da je Blaškić nevin, i Krešimiru Zubaku koji je ustvrdio da Blaškiću krivnja nije dokazana. Ni Budiša ni Zubak ne ubrajaju se među prijatelje politike bivšega hrvatskog vodstva u BiH. Izjava potpredsjednika Sabora Zdravka Tomca da ovom odlukom haasko sudije zapravo otvara krizu Vlade zavrđuje pozornost. Vrlo pronaljično i inteligentno dr. Tomac je time upozorio na procijep u koji je upalo hrvatsko vodstvo. Ako se nešto ne učini da se olakša Blaškićeva situacija, daje se gomila »streljivak« orporbi, a i prosječnom hrvatskom glasaču. Ako se ne nastavi suradnja s međunarodnom zajednicom, kriza Vlade, onda i te kako ozbiljna kriza za novu vlast!

Umjesto da nove hrvatske vlasti porade na poboljšanju života onih koje danas zastupaju, bačen im je vrući krumpir Blaškića! To može stvoriti i te kakvu krizu i u potpunosti izbaciti iz kolosijeka planove nove vlade

stavimo opet ruku na srce, budimo pritom vrlo realpolitični i cinični pa ustvrdimo: ako je haaski Sud politički cirkus (kao što mnogi tvrde), kako onda može donositi odluke koje u biti štete njihovim saveznicima (izabranicima) u Hrvatskoj? Posljednjih dana prije mog povratka u SAD (7. ožujka) čuo sam nekoliko inačica: jedna se uglavnom podudara s navedenom mojom zbunjenosti; druga tvrdi da je Zapad to učinio kako bi pomogao predstavniku nove vlasti, jer im daje priliku da nešto poprave i ispadnu heroji; postoji i mišljenje da se radi o europskoj, anglo-francuskoj uroti protiv SAD-a u koji se ponadao da je postigao ravnotežu i mir u jugoistočnoj Europi, pa im sada njihovi »saveznici« podmeću noge. Napokon, da je riječ o uroti za uništenje hrvatskoga naroda i hrvatske države.

Nedavno je u uvaženom Geographic Magazineu izašao skandalozno loš, tendenciozan i znanstveno neutemeljen prikaz Balkana (Srbi u Hrvatskoj od sedmog stoljeća!!!; naglašavanje srpsko-hrvatskoga jezika). Na proteste američkih Hrvata stigao je izrazito bezobrazan odgovor urednika. Zanimljivo je da Geographic godine 2000. uvelike demantira vlastite riječi iz članka o istom pitanju, ako se ne varam, iz 1995. godine! nikom ništa! Očito, oni krugovi (čitaj: u ovom slučaju SerbNet i njihovih američki aficijonados) kupili su pljusku Hrvatskoj u Geographicu. Ponavljam, to se u američkim medijima uvijek događa kad Hrvatima stvari krenu nabolje, odnosno kad se trese stolica Miloševiću - kao što je upravo sada slučaj.

●Ostaje Washingtonska fronta

Mi, američki Hrvati, izrazito zabrinuti posljednjim događajima i u želji da nova hrvatska uprava uspije, trebamo pokušati uvjeriti tu novu upravu da bez ozbiljnih ulaganja u public relations, bez ozbiljnog rada na širenju istine o Hrvatskoj, neće biti mirne i sredene budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda, kao niti bez prave i potpune integracije svih ljudi hrvatske krvi diljem kugle zemaljske. Time možda nećemo izravno utjecati na slučaj Blanda Hrvatska ide u izolaciju, gospodarsku propast, društveni kolaps i najvjerojatnije promjenu vlasti na prijevremenim izborima. Ako ne izravna trenutačna kriza Vlade, onda i te kako ozbiljna kriza za novu vlast!

Stavimo opet ruku na srce, budimo pritom vrlo realpolitični i cinični pa ustvrdimo: ako je haaski Sud politički cirkus (kao što mnogi tvrde), kako onda može donositi odluke koje u biti štete njihovim saveznicima (izabranicima) u Hrvatskoj? Posljednjih dana prije mog povratka u SAD (7. ožujka) čuo sam nekoliko inačica: jedna se uglavnom podudara s navedenom mojom zbunjenosti; druga tvrdi da je Zapad to učinio kako bi pomogao predstavniku nove vlasti, jer im daje priliku da nešto poprave i ispadnu heroji; postoji i mišljenje da se radi o europskoj, anglo-francuskoj uroti protiv SAD-a u koji se ponadao da je postigao ravnotežu i mir u jugoistočnoj Europi, pa im sada njihovi »saveznici« podmeću noge. Napokon, da je riječ o uroti za uništenje hrvatskoga naroda i hrvatske države.

Tko je pratio dulje vremena ove kolurne mogao je primijetiti da nisam pristaša teorije zavjera; da sam redovito isticao da je BiH druga država, domo-

Vladimir P. Goss

U ORGANIZACIJI HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

SARAJEVSKI UČENICI NA RIJEČKOM KARNEVALU

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika Rijeka u subotu 4. ožujka u Rijeku je stigla skupina Hrvata iz Sarajeva. Četrdesetak njezinih članova, mahom učenika sarajevskoga Katoličkog centra, u Rijeci je boravilo dva dana kao gosti Turističke zajednice Grada Rijeke. U nedjelju 5. ožujka mlade su Sarajlije sudjelovale u Velikoj karnevalskoj povorci 17. međunarodnog riječkog karnevala. Sarajevska je skupina pod nazivom »Bosanski lonac« riječkim ulicama prošetala pod rednim brojem 24. Prema pljesku brojnih promatrača toga spektakularnog karnevalskog događaja, može se prosuditi da Riječani vole taj bosanski specijalitet. Bilo je tu svekolikoga povrća - mrkve, rajčice, krumpira - a začim tom poznatom kulinarskom specijalitetu dali su sudionici povorke. »Bosanski lonac« bio je zapažen i na prijemu kod riječkoga gradonačelnika mr. Vojka Obersnela. Gosti iz Sarajeva bili su smješteni u Opatiji. Za dvodnevno boravka razgledali su znamenitosti Rijeke i Opatije. Drugi po redu dolazak sarajevske skupine na Riječki karneval nastavak je plodne suradnje dviju područnih matice, HMI-a Rijeka i HMI-a Sarajevo.

Jasna Polić Dolazak sarajevskih učenika na karneval je postala tradicija

U ORGANIZACIJI HMI-a

Izložba »Hrvati u iseljeništvu«

ZAGREB - U galeriji Sv. Krševana 6. ožujka 2000. u 19 sati otvorena je izložba »Hrvati u iseljeništvu« u organizaciji Hrvatske matice iseljenika. Izložbu je otvorio Vlado Glavaš, predsjednik Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeništa, predloživši nazočnima svu težinu života naših iseljenika od trenutka kad su napustili domovinu do današnjih dana. U drugom dijelu večeri održan je kratak sastanak s povratnicima koji su Glavaša upoznali sa trenutačnom situacijom i problemima kroz koje prolaze. (b. b)

IZDAVAČKI POTHVATI

JE LI KNJIGA »POVIJEST BIHAĆA«, AUTORA ŽIVKA FRANJIĆA U NAKLADI NAPRETKA, ODGOVOR NA POLITIZACIJU BIHAČKE PROŠLOSTI

Dokazima protiv »znanstvenih« krivotvorina

Knjiga »Povijest Bihaća od najstarijih vremena do 1878. godine«, izdana u nakladi Napretka, historiografski je rad Živka Franjića koji su Bišćani željni znanja o svojoj prošlosti čekali dugi niz godina. Iz literature koja je priložena vidljivo je da je posljednja knjiga tiskana o Bihaću bila ona Radoslava Lopašića »Bihać i Bihaćka krajina« 1943. godine.

Knjiga donosi kronološki pregled povijesti Bihaća od prapovijesti preko razdoblja Rima, vremena širenja kršćanstva, dolaska i pokrštavanja Hrvata, razdoblja hrvatskih vladara, dolaska Turaka i borbe protiv turske vladavine, dolaska franjevača u Bihać, doseljavanja pravoslavnih Srba, naseljavanja Židova na prostoru Bihaća do dolaska Austro-Ugarske u Bosnu i Hercegovinu. Iz rada zaljubljenika Franjića u svoj zavičaj vidimo da je povijest Bihaća bogata i slavna. Godine 1260., prema povelji Bele IV., Bihać postaje slobodnim kraljevskim gradom u sastavu Hrvatskoga kraljevstva. Od 1592. turskom okupacijom postaje dijelom Bosne. Nakon 286 godina duge turske vladavine, 19. rujna 1878. Bihać dolazi pod austro-ugarsku upravu, a tim borbama za zauzimanje bihaćke tvrđava Franjić završava ovu knjigu.

U njoj je zapravo potvrđena više puta javno izrečena misao da sve kulturne paradigme Bosne izrastaju iz ratova. Ipak, život se nastavljao. Ova knjiga pokazuje da je Hrvatska kulturna tradicija u Bihaću i danas živa premda su mnogi njezini oblici uništeni ili ostali pod slojevima zemlje i zaborava. Franjićeva knjiga čin je odgrtanja tih slojeva. Urednik Ljubomir Lukić u toj knjizi vidi važan dokument koji može »poslužiti stvaranju atmosfere međusobnoga povjerenja i uvažavanju razlika svih naroda u BiH«. Ima li se u vidu ideološka kontaminiranost nacionalnih historiografija u BiH i njihova spremnost da se neki njihovi predstavnici u izvjesnoj mjeri služe činjeničnim krivotvorinama, ovu Lukićevu objektivnu treba uzeti dobrodošlom.

Unatoč tim pohvalama i velikom angažmanu autora, slabije izdavačke mogućnosti iznjedrile su neke nedostatke knjige na koje treba upozoriti. Knjigu prati jedan općenito siromašan knjiški standard, uredničko-recenzentska aljkavost i stanovišta autorska insuficijencija. No, to nije samo problem Bihaća već i Sarajeva i Zagreba.

Ivo Lučić

IZGON - »ABSCHIEBUNG« - HRVATICE DIJANE BOŽIĆ PODIGAO NA NOGE BERLINSKU JAVNOST

Ljudska solidarnost protiv neumoljivoga zakona

BERLIN - Pod naslovom »Osam godina sam sretna u Berlinu. Molim Vas, ne šaljite me u Hrvatsku«, visokonakladni berlinski dnevnik objavio je u četvrtak priču o bosanskoj Hrvatini Dijani Božić (18) koja mora napustiti Njemačku do 7. svibnja 2000. godine.

Zbog te odluke njemačkih vlasti, zbog solidarnosti s Dijanom, svih 400 učenika i profesora ekonomske škole u berlinskom Charlottenburgu demonstriralo je ispred školske zgrade. Autorica teksta je, dok je razgovarala s Dijanom, vidjela suze u njezinim očima i zabilježila izjavu: »Strah me je, užasno strah od povratka i ne mogu nakon osam godina zamisliti povratak u Hrvatsku«. Njezinu teško bolesnom ocu produljena je dozvola boravka, a majka i 10-godišnji brat mogu ostanu u Berlinu; ona se mora vratiti u Hrvatsku, piše »Berliner Zeitung«.

»Sada moram bez obitelji i prijatelja u nepoznatu zemlju«, kaže Dijana i ističe da bolje govori njemački od hrvatskoga te da u Njemačkoj ima bolje šanse za obrazovanje i posao.

Ona se još kani žaliti na odluku o »Abschiebung« (izgon) iz Njemačke, ali je, kako se kaže na kraju teksta, »psihički na kraju«. Zapravo, Dijana Božić ne bi trebala ići u Hrvatsku, nego u Bosnu, odakle potječu njezini roditelji. Njezin je slučaj tipičan za tisuće mladih izbjeglica iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine koji su se za deset godina izbjeglištva potpuno integrirali u obrazovni sustav, našli nove prijatelje i novi zavičaj u Njemačkoj. Njima povratak na mjesta ratnih trauma teško pada, a njemačkim vlastima s ovim proljećem i formalno istječe strpljenje za gostoprimstvo. (b. m.)

PISMO HSK-a ODASLANO U TRIDESET DRŽAVA U POVODU PRESUDE GENERALU BLAŠKIĆU

MOTIVIRANA PRESUDA

Hrvatski svjetski kongres, ta najbrojnija hrvatska iseljenička organizacija koja djeluje u tridesetak zemalja svijeta, s ogorčenjem i tugom najoštrije prosvjeduje zbog drakonske presude haaškoga Suda generalu Tihomiru Blaškiću. Očito je da ova, kao i one druge presude Hrvatima u Haagu, ima politički motivirane razloge i veliku moć sotoniziranja jednoga cijelog naroda, posebice Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Ovo je prigoda da se dozove u svijest činjenica da su UN i ostale svjetske elite moći upravo svojim propustima najodgovornije za ratne nevolje ljudi u Hrvatskoj i BiH.

Danas se pokazuje da je upravo to njihovo predugo toleriranje srpskoga agresora s istoka (možda i sračunato) dovelo i do nesretnoga hrvatsko-muslimanskog sukoba. Dakle, ne samo da nisu spriječili ruku koja ubija nego su svojim jalovim izjavama i konferencijama davali prostora i vremena onima koji su nas ubijali. A onda, nema sumnje, da labirintom procedura istražnoga postupka, popraćenim klevetničkim publicitetom na svim stranama, juridičkim strojem svojih zamršenih obreda i sustava te onda ovakvim drakonskim osudama Hrvata na čelu s Tihomirom Blaškićem, UN i ostale pridružene elitne svjetske

AUSTRIJA

Vjerski život gradišćanskih Hrvata na Internetu

BEČ - Centar gradišćanskih Hrvata u Beču na svojim je Internet stranicama počeo objavljivati termine i mjesta održavanja nedjeljnih misa i ostalih vjerskih zbivanja na gradišćanskohrvatskom jeziku. Svi podaci o vjerskome životu gradišćanskih Hrvata u Beču mogu se pronaći na adresi www.HrvatskiCentar.at. U Beču živi između 10 i 15 tisuća gradišćanskih Hrvata, a uključeni su u život različitih župnih zajednica. Misa na gradišćanskohrvatskome jeziku redovito dva puta tjedno slavi benediktinac o. Augustin Blazovich. (Ika)

U socijalnim pitanjima Crkva je »pretiha«

MOSBACH - Hrvatsku katoličku misiju Mosbach nedavno je posjetio generalni konzul RH u Stuttgartu Ilija Lukanović. Tom prigodom konzul Lukanović sudjelovao je na misnom slavlju u crkvi Sv. Josipa, koje je predvodio voditelj Misije Dragan Čuturić, te je održao predavanje »Ljubav prema domovini« u dvorani misije. Konzul Lukanović govorio je o radosti što su Hrvati dobili svoju domovinu, te je uz to istaknuo da je Hrvatska jedna - domovinska i iseljena. Govorio je također o ulozi hrvatskih svećenika u iseljeništvu, te hrvatskim katoličkim misijama koje su također i veleposlanstva i konzulati hrvatskim iseljenicima. Osvrnuo se i na socijalna pitanja, istaknuvši kako su kršćani, ali i svećenici, na tome polju previše tihi. Voditelj misije odgovorio je kako su svećenici po svijetu vrlo dobro razvili socijalnu dimenziju Crkve, bez ikakvih političkih interesa, jer Kristova crkva ima duhovnu i socijalnu dimenziju koju njezini vjernici žive. Nakon predavanja razvio se razgovor o poteškoćama glede povratka, problemu vojnog roka, carinicama i carinama, kao i svim ostalim problemima s kojima se susreću hrvatski iseljenici prigodom posjeta ili povratka domovini. (Ika)

BiH

Novo ruho katoličkoga mjesečnika »Svjetlo riječi«

SARAJEVO - Sarajevski katolički mjesečnik »Svjetlo riječi«, koji izdaje Franjevačka provincija Bosna Srebna, od početka ove godine izlazi u promijenjenom formatu i papiru, a sada je dobio moderan, revijalni izgled, a sve su stranice u boji. Dodane su nove rubrike, među kojima se posebno ističu one iz obiteljskoga i bračnoga života. Uz brojne vijesti iz života Crkve u Bosni i Hercegovini i svijetu te zapise iz bosanskih župa, siječanjski broj »Svjetla riječi« donosi i reportažu o Armenskoj apostolskoj crkvi te veliki razgovor s Krešimirom Zubakom o položaju hrvatskoga naroda u BiH i o prijedlogu da se Sarajevo proglašuje središnjim distriktom. Glavni je urednik mjesečnika »Svjetlo riječi« fra Mirko Filipović, a ravnatelj fra Marijan Karaula. (Ika)

POLITIČKI PRESUDA

moći pokušavaju pokriti svoju sramotu i odgovornost i prebaciti je u krajnjoj liniji na same žrtve svoje nepoštenosti i neučinkovite politike.

Stoga ovime tražimo od aktualne hrvatske vlasti da temeljito promisli svoj odnos prema haaškom Sudu i, koliko god bila i ona nemoćna, da se ozbiljno odmakne od površnih predizbornih najava o bezuvjetnoj suradnji s Haagom te učini sve što je u njezinoj moći pred svjetskim moćnicima za zaštitu hrvatskih ljudi u Haagu kao i svih drugih koji su branili svoja ognjišta.

Prof. dr. Šimun Šito Ćorić
predsjednik HSK-a

POVRATNICA dr. MARICA ČUNČIĆ, VIŠA ASISTENTICA U STARO-SLAVENSKOM INSTITUTU

DJELO NADAHNUTO DOMOLJUBLJEM I ISTRAZIVAČKIM DUHOM

Nakon dvanaestogodišnjega boravka u iseljeništvu dr. Marica Čunčić se vratila u Hrvatsku da bi nastavila svoj bogat znanstveni i duhovni rad.

Mislila sam da će mi, ako još malo ostanem u izvandomovinstvu, ovdje nestati uporište u struci i u duhovnom radu i da ću se iskorijeniti. Budući da me je Institut zvao natrag, a bila je potrebna i duhovna obnova nakon rata pa me i Crkva trebala, odlučila sam svojim primjerom pokazati i vratiti se u domovinu - veli dr. Čunčić koja uspješno radi na znanstvenom i duhovnom planu.

Rad u izvandomovinstvu dr. Čunčić je započela na sveučilištu Indiana University, Bloomington, Indiana, gdje je, zahvaljujući Fulbrughovoj nagradi, jednu školsku godinu predavala hrvatski jezik. Nakon toga odlazi na University of Pittsburgh, gdje joj je »Fulbright Grant« omogućio samo pokroviteljstvo boravka bez plaćanja. Program hrvatskoga jezika na spomenutom fakultetu financiran je zahvaljujući trima hrvatskim katoličkim župama franjevac trećoredaca glagoljaša u Pennsylvaniji. Osim što je predavala hrvatski jezik, dr. Marica Čunčić je bila i izvanredni profesor poslijediplomskoga studija iz predmeta glagoljska paleografija. Napominje kako su studenti, kojih je bilo osam, tada bili oduševljeni glagoljicom gledajući u toj hrvatskoj baštini svoje korijene.

Najveći je problem bio taj što sam sama zarađivala osobni dohodak predajući hrvatski jezik, a s druge strane sam morala animirati Hrvate da financiraju program hrvatskoga jezika. Kako sam komunikativna, nije mi bilo teško doći do sredstava - veli dr. Čunčić napominjući pritom da je nakon dvije godine, po Fulbrughovu pravilu, morala otići iz Amerike. Odlazi u Kanadu gdje je bila gost pa zatim vanjski suradnik na Pontifical Institute of Mediaeval Studies u Torontu, a izdržavala se vlastitim radom. Na Papinskom institutu za srednji vijek (PISV) u Torontu

slušala je predavanja iz latinske paleografije, diplomatike, liturgije, arheologije svetih mjesta, ali je i držala predavanja o glagoljici. »Držala sam predavanja o Hrvojevu misalu i o najstarijem sloju oblika glagoljskih slova na našem terenu«, veli dr. Čunčić te dodaje da je usput prevodila i svoj doktorat na engleski jezik.

»Glagoljska soba«

Za boravka u Papinskom institutu u Torontu dr. Čunčić je pokrenula projekt »Glagoljske sobe«. Izradila je i elaborat o tomu što bi soba trebala sadržavati, no zbog Domovinskoga rata projekt je zaustavljen jer je vezan uz goleme materijalne troškove.

»Glagoljska soba« u Biblioteci Papinskoga instituta obuhvaćala bi mikrofilmove i fotokopije glagoljskih spomenika, a

Osim stručnoga rada, dr. Čunčić mnogo je radila i na duhovnoj obnovi mladih, pa je tako na poziv Hrvatskoga centra u Norvalu, Ontario, Kanada, došla k njima i s mladima radila od 1988. do 1991. godine. U periodu kada se trebalo izboriti za priznanje Hrvatske dr. Čunčić se ustrajno bori i sudjeluje na mnogobrojnim predavanjima

Studenti hrvatskoga jezika u Pittsburgu zajedno sa svojom profesoricom

bio bi angažiran i profesor koji bi predavao glagoljsku paleografiju u okviru institutskoga programa za postdiplomande - objašnjava naša sugovornica. Pritom napominje da se ovaj projekt ipak razvija u onim aspektima koji ne iziskuju nikakve materijalne troškove jer ga svesrdno podupiru prof. Virginia Brown i prof. Roger Reynolds, koji rade na projektu benevolentanskoga pisma u PISV, što ih veže i s Hrvatskom.

Nastojat ćemo ostvariti taj projekt, a ovim putem obavještavam sve naše iseljenike diljem svijeta da se, ako žele dati svoj prilog, uključe u ostvarenje »Glagoljske sobe« jer je Pontifical Institute otvoren za suradnju, a i sam egzistira na fundaciji - objašnjava dr. Čunčić.

Osim na spomenutim fakultetima dr. Čunčić je kao profesorica hrvatskoga jezika i kultu-

Studenti glagoljske paleografije u Pittsburgu naručili su »glagoljsku« tortu

re inicirala i uvela studij hrvatskoga jezika i sama ga predavala na Sheridan Collegeu, Brampton, Ontario, a na McMaster Universityju, Hamilton, Ontario, predavala je ranu hrvatsku kulturnu povijest. Ovomu golemom radu svakako valja pridodati i pisanje priručnika za predavanje hrvatskoga jezika u svim školama u Kanadi, a zanimljivo je da je dr. Čunčić 1985. napravila glagoljska slova na računalu u trgovini u Bloomingtonu te ih prezentirala na Petoj balkanističkoj konferenciji 1986. u spomenutom gradu.

Osim stručnoga rada dr. Čunčić je mnogo radila i na duhovnoj obnovi mladih pa je tako na poziv Hrvatskoga centra u Norvalu došla k njima i s mladima radila od 1988. do 1991. godine. U periodu kada se trebalo izboriti za priznanje Hrvatske dr. Čunčić se ustrajno bori te sudjeluje na mnogobrojnim predavanjima. U ta sudbonosna vremena za Hrvatsku bila je glavna urednica »Gaudeamus«, hrvatskoga časopisa na engleskomu jeziku, koji

Na jednom od mnogobrojnih predavanja

Unatoč uspješnu radu u izvandomovinstvu, dr. Marica Čunčić 1997. dolazi u Hrvatsku. Ističe kako je nakon dolaska u Zagreb doživjela »kulturni šok« jer se ovdje mnogo psuje, što je uistinu »ranjava«

izdaje Društvo bivših studenata hrvatskih sveučilišta u Torontu za sva takva društva Sjeverne Amerike.

Nastavak stručnoga i duhovnoga rada u domovini

Unatoč uspješnu radu u izvandomovinstvu, dr. Marica Čunčić 1997. dolazi u Hrvatsku. »Shvatila sam kako je bolje da mi baza bude u Hrvatskoj i nikada nisam požalila što sam se vratila«, napominje ona. Ističe da je nakon dolaska u Zagreb doživjela »kulturni šok« jer se ovdje mnogo psuje, što je uistinu »ranjava«.

Kao jezični stručnjak opomijem mlade da se lijepo izražavaju i učim ih finoći, odnosno pokušavam u njih »uliti« finu duhovnost i otvoriti ih Bogu - ističe dr. Čunčić koja jedanput tjedno ima molitveni susret s mladima.

Govoreći o duhovnom radu, svakako valja spomenuti i njezin rad na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu, gdje predaje »Početke hrvatske katoličke književnosti«.

Na Staroslavenskom se institutu dr. Čunčić nastavila baviti glagoljskom paleografijom.

Jako sam sretna da mogu nastaviti rad s mojom teorijom koju sam postavila prije odlaska u izvandomovinstvo - ističe uvažena profesorica napominjući kako je tu teoriju predstavila i na Harvardu. Proučavajući, naime, naše najstarije spomenike, ustanovila je kako je trokutasti tip glagoljice stariji od okrugloga. »Moja ravnateljica Instituta razmišlja o velikoj knjizi u kojoj bi bili prikazani svi glagoljski spomenici. Nadam se da ćemo u budućnosti moći ostvariti taj san«, rekla je na kraju razgovora dr. Čunčić.

Željka Lešić

Profesorica sa svojim 13. razredom Hrvatske škole u Torontu

POMOĆNICA MINISTRA VANJSKIH POSLOVA VESNA CVJETKOVIĆ-KURELEC:

U Mađarsku uskoro s osobnim iskaznicama

ZAGREB - Hrvatska i Mađarska uskoro će potpisati sporazum kojim će se omogućiti prelazak državnih granica bez putovnica, samo s osobnom iskaznicom - najavila je jučer zamjenica hrvatskoga ministra vanjskih

poslova Vesna Cvjetković-Kurelec nakon sastanka sa zamjenikom mađarskoga ministra vanjskih poslova Zsoltom Nemethom. Zamjenica ministra je istaknula da je razgovarano o potpisivanju ugovora o bilateralnoj suradnji i

ugovora o slobodnoj trgovini. Najavila je također da predsjednik Sabora Zlatko Tomčić 21. ožujka odlazi u Budimpeštu, a predsjednik Stjepan Mešić potkraj travnja. U Budimpeštu će uskoro i ministar Picula. (H)

OGLAŠAVANJE

Cjenik oglasnog prostora:
1/8 (114x83 mm) = 1.600 Kuna
1/4 (114x170 mm) = 2.800 Kuna
1/2 (230x170 mm) = 4.800 Kuna
1/1 (230x340 mm) = 8.800 Kuna

Mali oglasi:

Do najviše 30 riječi = 150 Kuna
Uokvireni mali oglasi = 200 Kuna

Za oglašivače iz dijaspore, ugovaranje i naplata u ino-

zemnoj valuti preko njemačke marketinške agencije

AGENCIJE:

Njemačka:

Eurorevije GmbH, Rotlintstr. 6, 60316 Frankfurt
Telefon: 00 49 (69) 94 35 99 15, Telefax: 00 49 (69) 94 35 99 35

Hrvatska:

Europromocija d.o.o., Radićeva 32/2, 10000 Zagreb
Telefon/Fax: 00 385 (1) 48 13 886

DOM I SVIJET - POSEBAN PRILOG INOZEMNOM IZDANJU VEČERNJEG LISTA - OSNIVAČ I IZDAVAČ: HRVATSKA MATICA ISELJENIKA I HRVATSKI INFORMATIVNI CENTAR - ADRESA UREDNIŠTVA: TRG STJEPANA RADICA 3, 10000 ZAGREB, TEL/FAX: 3851 6113 263. E-MAIL: dom@hic.hr - WEB STRANICE: http://www.hic.hr/dom; HIC - MARKETING: TEL/FAX: 00385(1)61 54 986

GLAVNI UREDNIK:
MARIO PETROVIĆ
ODGOVARA:
Ante Beljo

UREDNIŠTVO: Željka Lešić (koordinatorka), Ivana Rora (BiH), Željko Rebić (gospodarstvo), Vesna Kukavica (kultura), Nataša Beširević (zanimljivosti); GRAFIKA: Večernji list; LEKTORICE: Snježana Drkulec-Igrec i Diana Šimurina-Šoufek; PRDELOM I TEHNIČKA OPREMA: Kristijan Zinaja, Saša Bijelić i Denis Antičević; UNOS PODATAKA I WEB STRANICE: Ivana Kunović; MARKETING: Kata Oreč;

LAŽNA DOJAVA O PODMETANJU BOMBE U KATOLIČKOME ŠKOLSKOM CENTRU U ZENICI

Jedna u nizu provokacija

SARAJEVO - Župni vikar u zeničkoj župi Sv. Ilije proroka fra Janjko Đuro primio je u petak 3. ožujka u 8.10 sati telefonski poziv u kojemu je ženski glas rekao: »Bomba je podmetnuta u Katoličkome školskom centru; bit će proljevanja mlade ustaške krvi.« Odmah nakon poziva fra Janjko je obavijestio ravnatelja u Katoličkom školskom centru mr. Luku Tunjića, a on s tim upoznaje djelatnike MUP-a i direktore. Policija je evakuirala učenike i osoblje školskoga centra te zabranila prilaz zgradi i izvršila provjeru. Nakon višesatne pretrage zaključeno je da je dojava o podmetanju bombe bila lažna. To je jedan u nizu napada na multietničke katoličke školske centre - prije nekoliko godina aktivirana je eksplozivna naprava na ulazu Katoličkoga školskoga centra u Sarajevu, a nedavno je i Katolički školski centar u Travniku doživio lažnu dojavu o podmetanju bombe. (Ika)

Telefonirajte duže
platite manje!

8 GTS-Adria to je moguće.

Telefonirajte u
domovinu za samo
47 pl./min*
*omogućeno je, naravno,
u određenoj mjeri.

Telefonirajte li poslovno ili privatno često u inozemstvo?
Smatate li vanjski telefonski račun? Tada je pravi izbor
GTS-Adria koja omogućuje korisnicima usluge je neograničena,
nema preplate, ne morate plaćati priključak, uključeno je i
i satko (dijel). Na besplatnom telefonskom
broju 0 800 0 90 88 49 sva info-
racija dobivate na materijalnom jastuku!

13 GTS-Adria

Hrvatska školska zaklada
Croatian Scholarship Fund
San Ramon, California, Sjedinjene Američke Države
raspisuje

NATJEČAJ

za stipendiranje studenata prve godine studija
u akademskoj godini 2000./2001. (ovogodišnji maturanti)

Hrvatska školska zaklada, hrvatsko-američka organizacija za stipendiranje nadarenih studenata u domovini, dodijelit će 20 stipendija studentima iz Republike Hrvatske i Federacije Bosne i Hercegovine koji upišu prvu godinu studija na jednom od hrvatskih sveučilišta u akademskoj godini 2000./2001.

Stipendija se automatski produžuje na sve četiri godine studija ako izabranik zadovolji kvalitetom studija.

Izabranikom može postati svaki maturant gimnazije ili srednje škole iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine koji do 20. travnja 2000. podnese prijavu na ovaj natječaj te priloži dolje navedene dokumente.

Sastavljena prijava mora sadržavati sljedeće podatke: ime i prezime, spol, datum i mjesto rođenja, adresu prebivališta, naziv gimnazije ili srednje škole, naziv (najviše dva) fakulteta koje kandidat namjerava upisati (ako kandidat upiše fakultet različit od navedenoga u prijavi, Zaklada zadržava pravo obustave stipendije), imena i zanimanja roditelja, imena i godine rođenja braće i sestara, hobije, izvanškolske aktivnosti te posebna stručna znanja i zanimanja.

Uz prijavu se prilažu sljedeći dokumenti (original ili kopija):

- fotografija
- svjedodžbe svih razreda tijekom srednjoškolskoga obrazovanja (uključujući samo prvo polugodište završnoga razreda)
- domovnica
- kratak životopis (po mogućnosti na engleskome jeziku)
- potvrda iz koje je vidljivo financijsko, odnosno materijalno stanje obitelji
- dokaz o eventualnim nagradama i priznanjima
- eventualne preporuke.

Prijavu s navedenim dokumentima treba dostaviti na adresu Hrvatske školske zaklade:

Croatian Scholarship Fund, P.O. Box 290
31 Mesa Vista Court, San Ramon, CA 94583
United States of America

POLA STOLJEĆA HKM-a SALZBURG

JAMSTVO OPSTANKA I OČUVANJA VJERE

Ove će se godine 29. i 30. travnja svečano proslaviti 50. obljetnica Hrvatske katoličke misije u Salzburgu. Naglasak je stavljen na duhovnu obnovu pripadnika te misije kojih ima oko šest tisuća. Poznati zagrebački franjevac otac Smiljan Kožul održat će petodnevnu duhovnu obnovu pod nazivom »Duhovna obnova za nutarnje ozdravljenje«. Seminar započinje na Uskrsni ponedjeljak i završava u petak 28. travnja pokorničkim bogoslužjem. Na Uskrsni će ponedjeljak predstavnici misije položiti vijenac na grob svoga utemeljitelja Vilima Cecelja u njegovu rodnom mjestu Svetom Iliji kod Novoga Marofa.

U subotu 29. travnja održat će se svečana akademija u župnom centru Taxham u Salzburgu. U akademiji će sudjelovati domaći folkloristi, vjerončenici i djeca iz hrvatske dopunske nastave. Svoj dolazak najavili su i franjevački bogoslovi iz Sarajeva koji nastupaju u sastavu »Jukić«. U nedjelju 30. travnja održat će se svečana misa u crkvi St. Andra na Mirabellplatzu u Salzburgu s početkom u 12 sati. Misno slavlje predvodit će, kako se očekuje, msgr. Ilija Janjić, ko-

Zahvaljujući HKM-u, Hrvati u Salzburgu imaju bogat društveni život

torski biskup, uz koncelebraciju provincijala o. Lucija Jageca i drugih svećenika gostiju. Završno slavlje bit će od 21. do 25. lipnja, kada je planirano misijsko hodočašće u Međugorje i Podmilačje.

Hrvatska katolička misija sa sjedištem u Salzburgu jedna je od najstarijih misija ovakve

vrste u Europi. Utemeljio ju je davne 1950. sada već pokojni svećenik zagrebačke nadbiskupije prečasnii gospodin Vilim Cecelja. Godine 1974. vođenje Misije povjerenio je Hrvatskoj franjevačkoj provinciji sa sjedištem na Kaptolu u Zagrebu.

V. Janjić

NJEMAČKA

Novo vodstvo kluba »Brođani«

BERLIN - Na svojoj redovitoj godišnjoj skupštini Klub »Brođani« iz Berlina izabrao je svoj novi upravni odbor. Kao i u prošlom dvogodišnjem mandatu predsjednik kluba je Ivan Bitunjac, a dopredsjednica Elizabeta Kopic. Drago Kopic je prvi put u upravnom odboru u funkciji tajnika, a brinut će se o administraciji Kluba. Pored djelovanja na kulturnom polju (folklor), prioritet ovoga

kluba i dalje će biti dobrotvorne akcije. Klub poziva one kojima je potreban nekakav oblik pomoći i suradnje da im se obrate, a problemi će se rješavati u granicama mogućnosti. Pored adrese na Internetu <http://www.brodjani-sb.notrix.de> možete se obratiti na tel. i faks: +49 30 453 99 38 ili +49 30 721 23 85.

I. Bitunjac

MALI OGLASNIK:

Prodaje se kuća, visoka prizemnica, dimenzije 9,5 x 9,5 metara, s okućnicom i obradivim zemljištem površine dva jutra, u Hrvatskom zagorju između Krapine i Zlatara u blizini Sutinskih toplica, 50 km od Zagreba.

Obavijesti na tel. +385 (49) 435 535 u večernjim satima.

Napomena:

Zbog financijskih razloga mali oglasi se naplaćuju. Cijene su navedene u rubrici Oglašavanje. Ispricavamo se svima onima koji su nam poslali male oglase za objavu a koje iz navedenog razloga nismo objavili. Hvala na suradnji i pišite nam i dalje. HIC-marketing (za oglase u Domu i svijetu)
tel./faks: +385 (1) 6154 986

e-mail: market@hic.hr

Pridružite se programima Hrvatske matice iseljenika

1. STUDIA CROATICA - HRVATSKI STUDIJI NA SVEUČILIŠTU U ZAGREBU, osam semestara, smjerovi:

- I. Studij hrvatske kulture (kroatologija) zvanje: prof. hrvatske kulture
- II. Studij povijesti - prof. povijesti
- III. Studij filozofije - prof. filozofije
- IV. Studij sociologije - prof. sociologije
- V. Studij novinarstva- dipl. novinar
- VI. Studij psihologije
- VII. Studij filozofije na Fil. fakultetu Družbe Isusove

Vrijeme odvijanja: 22. 7. - 2. 8. (za djecu i mladež / 9-16 god.)

2. STUDIJ HRVATSKOGA JEZIKA I KJIŽEVNOSTI NA SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

jednosemestralni/dvosemestralni studij te studij u trajanju od osam semestara

Vrijeme odvijanja: tijekom akad. godine

3. SVEUČILIŠNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE U ZAGREBU, Sveučilište u Zagrebu HMI

Vrijeme odvijanja: 1.- 28. srpnja

4. LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE U SPLITU

Otvoreno pučko učilište u Splitu HMI

Vrijeme odvijanja: 22. 7. - 5. 8. (za osobe iznad 16 god.)

5. MEĐUNARODNI TAČAJ HRVATSKOGA JEZIKA U ZADRU

Vrijeme odvijanja: 30. 7. - 20. 8.

6. MALA LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE, NOVI VINODOLSKI

Dječje odmaralište Crvenog križa HMI

Vrijeme odvijanja: 22. 7. - 2. 8. (za djecu i mladež / 9-16 god.)

7. LJETNE RADIONICE I PUTOVANJA ZA DJECU, MLADEŽ I RODITELJE

Hrvatska matica iseljenika

Vrijeme odvijanja: lipanj/srpanj

8. ŠKOLA HRVATSKOGA FOLKLORA

Hrvatska matica iseljenika

Vrijeme odvijanja: 5.-15. 1., 1.-12. 8.

9. TASK FORCE 2000

Hrvatska matica iseljenika

Vrijeme odvijanja: 15. 7. - 4. 8.

10. LJETNA RAZMJENA UČENIKA I STUDENATA

11. STUDENTSKE UDRUGE

Međunarodne udruge studenata HMI

Vrijeme odvijanja: tijekom godine

12. SUNCOKRET

Centar za humanitarni rad u Zagrebu

Vrijeme odvijanja: srpanj, kolovoz, prosinac

13. EKOLOŠKE UDRUGE

Vrijeme odvijanja: tijekom godine

14. STUDENTSKI ZAVIČAJNI KLUBOVI

Vrijeme odvijanja: tijekom godine

15. KLUB HRVATSKIH POVRATNIKA IZ ISELJENIŠTVA

Za sve detaljnije upute i obavijesti javite se:

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA, Trg S. Radica 3,

10000 Zagreb, tel. 385 1 61 15 116,

faks: 385 1 61 11 522, e-mail: skolstvo@matiss.hr